

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 20.—
za pol leta 12.—
za četrt 8.50
za en mesec 2.20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 12.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v. na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Sprejema naročila, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostolpna petivrstna (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za več kot trikrat 9 v

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

SLOVENE C

Današnja številka obsega 4 strani.

IV. avstrijski dobrodelni shod na Dunaju.

Na binkoštni ponedeljek se je na dunajskem starem rotovžu sešel IV. avstrijski dobrodelni shod k otvoritvenemu zborovanju. Navzoči so bili med drugimi: nadškof-koadjutor dr. Nagel, župan Neumayer, zastopniki škofov iz Budjejevic, Brna, Linca in Trsta, dalje zastopnika notranjega in zunanjega ministrstva, magistrata, raznih dobrodelnih društev, zvez itd.

Shod je otvoril za katoliško stvar v Avstriji velezaslužni baron Vittinghoff-Schell ter prebral pozdravno pismo knez nadškofa dr. Grusche, ki je, kakor pred desetimi leti, tako tudi za letošnji shod prevzel pokroviteljstvo, za kar mu gre iskrena hvala. Nato je bilo voljeno predsedstvo: Grof Nostiz (predsednik osrednjega sveta Vincencijevih družb na Češkem) kot predsednik in več podpredsednikov, med njimi vseučiliški profesor dvor. svet. Franc Schindler, grofica Alojzija Fünfkirchen in g. J. Röger iz Ljubljane. Po pozdravnem govoru predsednika je govoril dr. Nagel ter podelil shodu papežev in nadpastirski blagoslov.

Posvetovanja so se pričela v torek zjutraj v katoliškem domu za delavke ter je imel prvo poročilo asistent na vseučiliški otroški kliniki dr. Bernard Spork o

vzrokih in omejevanju otroške umrljivosti.

Poročevalec je poudarjal veliki pomen umrljivosti otrok za ljudstvo in državo ter na podlagi statistike dokazal, da je ravno nasprotno res, kakor bi imelo biti: da so namreč smrti ravno med mlajšimi zemljani najbolj pogoste. Vsako človeško življenje predstavlja za državo in ljudstvo gotovo glavnic, ki je s smrtjo uničena. Tako izgubi Avstrija vsako leto vsled smrti 200.000 dojenčkov 47 milijonov kron ljudske premoženja. Glavni vzrok tako silne umrljivosti je pred vsem iskati v nepravilni hranitvi dojenčev. Vedno manj je mater, ki same doje svoje otroke, in vendar je to edina naravna, edino prava odgoja otrok. Z vsemi silami se mora delati na varstvo mater pred in po porodu, ker je to obenem najuspešnejše varstvo dojenčev. Treba je tudi strogega nadzorstva za otroke, ki se nahajajo v rej, zlasti nezakonskih. Veliko zlo je nezavednost in nerazodnost delavskih gospodinj, ki ne vedo prav uravnati in voditi hranitve družine; zato se morajo ustanavljati kuharske in gospodinjske šole, umerjene za delavske družine. Bolnišnice bi se morale izpopolniti z domovi za prebolele, da bodo otroci čim prej prišli ven iz škodljivih bolniških vplivov. Velikega pomena so počitniške kolonije, igrališča itd. Opozorja na društvo »Varstvo dojenčev«, ki pod pokroviteljstvom nadvojvodinje Izabele izvrstno uspeva ter je med revnim ljudstvom zelo priljubljeno. Med dojenčji, ki so pod varstvom tega društva, je le 8 odstotkov smrti. — Po tem poročilu in daljši debati je shod sprejel resolucijo za izpopolnitev privatnega in javnega varstva otrok, in sicer z razširjanjem znanja o pametni odgoji in hranitvi dojenčev po posvetovalnicah in šolah za matere ter z ustanovitvijo kuhinj, v katerih bi se popolnoma pravilno prirejeno mleko za takojšnje uporabo oddajalo za revne dojenčje, ki iz tega ali drugega vzroka ne dobe pri materi naravne hrane. Prirede naj se tudi tečajji za izobrazbo žensk, ki bi potem delovale pri ustanovitvi bolnišnic za dojenčje, otroških zavetiščih, počitniških kolonijah, igriščih itd.

O deških zavetiščih in zavodih za zaposlenje dečkov

je poročal ravnatelj dr. Hornich. Socialna beda in njene posledice na dušnem in нравnem polju so zlasti pogubne za nedolžno mladino. V vlemestih in industrijskih središčih je brez števila otrok prepuščenih samim sebi, ker vsled socialnih razmer, ki tirajo očeta in mater z doma za kruhom, družinsko življenje vedno bolj propada in razpada. Ni čuda, da med temi zapuščenimi otroci izginja vernost, pokorščina, spoštovanje do predpostavljenih ter sploh vsa dobra čustva. Temu bi se dalo odpomoči z ustanavljanjem zavetišč, v katerih dobe dečki razven hrane in ponavljavnega pouka v šolskih predmetih primerno dušno in telesno vzgojo, da se razvijejo v krepke volje in značaje. Nuditi se jim mora primerno ročno delo, poleg tega pa tudi razvedrilo in zabavo: igre, petje, godba, izleti. Ti zavodi se ne smejo voditi po ozkosrčni šolski maniri, marveč življenje in narava morata imeti tu svojo veljavo. Da bodi temelj versko-nraven, se samo po sebi razume. Na Dunaju je Vincencijeva družba ustanovila 17 takih zavetišč, v katerih je tekom 10 let nudila nad 12.000 dečkom gnotno in moralno varstvo ter porabila za to skoro en milijon kron. Pa tudi vojni krogi so se v novejšem času začeli zanimati za varstvo ogrožene mladine in misliti na sredstva, da se je obvaruje propada. Mnogo je v tem oziru storila zlasti Italija. — Po živahni debati je shod sprejel resolucijo za ustanavljanje deških zavetišč in mladinsko-obrambnih zavodov v smislu poročila. Red in disciplina v zavodu naj se vpelje po vojaškem zgledu: skupen nastop, poveljevanje itd. bo gotovo ugajalo dečkom ter pokorščine ne bodo občutili kot neljubega pritiska. Ti zavodi naj bodo kot priprava za vstop v razne mladinske organizacije. Sodelovati morajo stariši, šola, šolske oblasti in duhovščina, vzgojo v zavodih pa morajo imeti v rokah duhovniki in svetni učitelji ter vojaško popolnoma izobraženi moške. Dokler ne bo mogoče postaviti povsod lastnih mladinskih domov, naj se v to svrhu, kjer le mogoče, prepuščajo šolski prostori.

Popoldne je prva poročala grofica Elizabeta Romer o

stanovanjskem vprašanju za vajeke in delavke.

Risala je, v kako strašnih razmerah prebivajo navadno vajeke in delavke, ki so brez starišev ali so z dežele prišle v mesto. Dostikrat spe v enem istem prostoru tesno skupaj osebe obeh spolov, dekleta mnogokrat niti lastne postelje nima in mora s tovarišico spati. Lahko si je misliti, kako pogubno mora to vplivati na mlado dekliško dušo. Nadzorstva nima nobenega in v prostem času se potika po sprehajališčih in plesiščih. In to so bodoče matere in gospodinj! Kakšen izgled! Govornica priporoča ustanavljanje zavetišč in domov, ki se naj v vsakem posameznem kraju okoliščinam primerno uredi. Shod je sprejel resolucijo, ki priporoča ustanavljanje majhnih, skromnih zavetišč za vajeke in delavke, kjer naj bo prostora kvečjemu za 20 deklet in ki naj jih vodi v vsakem oziru zmožna in sposobna ženska pod nadzorstvom kakega društva. Oskrbovalnina ne sme presegati cen v drugih zasebnih prenočiščih.

Prva pomoč zapuščenim otrokom.

O tem je poročal ministerjalni tajnik Ladislav Müller. V današnjih socialnih razmerah ne zadostujejo več zgolj karitativne ustanove za sirote in druge revne in zapuščene otroke, ki so tako stare kakor krščanstvo samo. Danes razumemo pod otroškim varstvom in mladinsko oskrbo nekaj več: gre se za varstvo pravice in koristi novega rodu, ki v svoji mladinski dobi še ni zmožen sam zastopati svojo stvar.

Polje je ogromno, delo na njem se deli v številne panoge in ena teh je tudi prva pomoč otrokom in mladostnim, ki so ostali brez strehe ali pa se nahajajo v okoliščinah, ki so nevarne njih telesni ali нравni dobrobiti ter je nujna, takojšnja pomoč neobhodna. V tem oziru bi morali sodelovati državni in občinski činitelji ter socialne organizacije; doslej je edino Dunaj nekaj storil v tej stvari, a potreba je povsod velika. Govornik je končal: »Detinstvo je presveto in mladost je predragocena last splošnosti, nego da bi ju brez najhujše sile smeli izročati nevanostim zaporov in odgonstva«. Po temeljiti razpravi je shod sprejel resolucijo za ustanovitev posebnih domov, zavetišč in opazovališč za zapuščene otroke in mladostne, v katere naj se jih do nadaljnjih ukrepov začasno spravi. V manjših mestih in krajih se v to svrhu lahko dobi prostor v sirotišnicah ali drugih zavetiščih — seveda primerno oddeljeno od ostalih prostorov.

Naslednji referat o

domači bolniški oskrbi za revne
je podal dr. Moric Haas. V mnogih slučajih so razmere take, da se bolnika ne more spraviti v bolnišnico ali pa družinske okoliščine zahtevajo, da ostane doma. Ti reveži dostikrat nimajo najpotrebnejšega in v svoji zapuščenosti stotero občutijo nesrečo bolezní. Tem se mora preskrbeti brezplačno pomoč in postrežbo. Sprejme se resolucija za ustanovitev društev, ki bodo oskrbovala brezplačno domačo nego in postrežbo revnih bolnikov na ta način, da se bo obenem oskrbovalo, če treba, tudi njihovo gospodinjstvo. Društva naj podpirajo vsi merodajni činitelji.

S tem je bilo torkovo zborovanje končano.

V sredo je podal prvo poročilo duhovnik profesor Friderik Konarik o

potrebi zdravilišč za alkoholike.

Govornik je odkrival strašne rane, ki jih družbi zada alkoholizem. 40% zločinov gre na račun alkohola, ne vstevši dejanj, ki so jih pijanci zagrešili v popolni pijanosti in radi tega niso bili kaznovani, 50% je v blaznicah alkoholikov, ki tako jemlje prostor drugim na živcih bolnim revežem; kdo pa presteže gorje v družinah, ki ga povzroča pijanstvo. To zlo pa ni neozdravljivo, marveč je pijanca pod gotovimi pogoji mogoče poboljšati. Ne seveda s policijskimi odredbami, marveč v posebnih zdraviliščih, ki jih naj vodita zdravnik in duhovnik, kajti pijanstvo ni samo telesna bolezen, temveč tudi grešna strast. K besedi se je oglasil vseučiliški profesor dr. Aleks. Pilz ter poudarjal, da je alkoholike deliti v dve vrsti: v take, ki so postali pijanci vsled čunanjih okoliščin, miljeja, in pa v moralne inanes, ki so nepoboljšljivi in na katere jih zato ne sprejema v zdravilišča za alkoholike. Pijance se mora staviti pod varstvo in jih, če treba, s silo spraviti in pridržati v zdravilišču. Odpriča zdravilišča, v katerih bolnik pride in gre, kadar sam hoče, nimajo uspehov. Govorilo je še več strokovnjakov, nakar je shod sprejel resolucijo, ki pozivlja vsa protialkoholna društva v državi, da delujejo na ustanovitev zdravilišč za pijance. Vlado se pozivlja, da alkoholizma ne zatira le s kazenskega stališča, marveč tudi z ozirom na socialne in zdravstvene koristi ljudstva. Država in dežela, ki vlečeta v davkih svoj dobiček iz alkoholizma, naj primerno prispevata k stroškom za zdravljenje pijancev. Državni zbornici pa se naprošati, da skleneti zakon za eventualno prisilno pridržanje pijancev v zdraviliščih.

Ces. svetnik dr. Alojzij Gruber je poročal o

skrbi za vajeke.

Ves bodoči razvoj obrtniškega stanu je odvisen od tega, da se zagotovi нравno čvrst in strokovno izhoren naraščaj. Zato je nujno treba, da si učence izbere svojim dušnim in telesnim

zmožnostim in nagnenjem odgovarjajočo stroko, stroko, ki ima bodočnost, in pa pravega mojstra, to je mojstra, ki ni le strokovno izhoren, marveč ima tudi sposobnost v vzgojnem oziru vršiti svojo dolžnost nasproti vajencu. V to svrhu naj bi se združila vsa krščanska delavska, pomočniška in društva mojstrov ter zasnovala skupno posredovalnico za delo in vajeniška mesta. Za vajeniško stvar naj se zavzamejo državne, deželne in šolske oblasti ter krščanske organizacije. Duhovnik Fran Stadler je v isti stvari priporočal domove za vajeke, kjer bi se zbirali v prostem času, zlasti ob nedeljah popoldne, pod vodstvom duhovnika. Tu naj se fantom nudi, kar jim služi k zdravju in kar jim napravlja veselje, vmes naj se neprisiljeno vplete plemenite opomine. Vsako dolgočasno šolašterstvo mora biti izključeno, ker z vsega početka ubija vsak uspeh. Ze v šoli naj bi se pred odhodom fante opozorilo na vajeniški dom, obenem pa obveščalo voditelja o vajencih, ki imajo priti v mesto. Sprejeta je bila resolucija v smislu poročil; zahteva se tudi, da šolske oblasti pazijo na to, da morejo vajenci ob nedeljah in praznikih vršiti svoje verske dolžnosti, kakor tudi, da se v vse obrtne in nadaljevalne šole uvede krščanski nauk.

Popoldne je prvi poročal vitez pl. Findenigg o

pomoči onim, ki so brez strehe.

Marsikdaj se tudi poštenemu delavcu pripeti, da ostane brez sredstev na cesti, bodisi vsled bolezní ali izgube službe. Dostikrat zadene to cele družine. Tu treba plemenite pomoči, ne samo z začasnim prenočiščem, nego tudi na ta način, da se nesrečnikom zopet pomore do zaslužka in rednih razmer. Za hiralce in pijance naj primerno poskrbi država, vsem drugim pohajajem pa naj se strogo stopi na prste. Sprejeta je bila resolucija v enakem smislu.

Nato je poročal Henrik Fischer o

skrbi za odseljence in izseljence.

Vsled izpremenjenih gospodarskih razmer in silnega razvoja prometnih sredstev se povsod, zlasti pa v Evropi vrši gibanje, ki po svoji obsežnosti pušča daleč za sabo zgodovinsko preseljevanje narodov. Ne le, da se ljudstvo trumoma izseljuje v druge dele sveta, marveč tudi v notranjosti se vrši to gibanje: z dežele v mesta in industrijske kraje in tu iz enega kraja in mesta v drugega. Da pri tej nestanovitnosti, pri tem semintju ni posebnega ugodno za versko-nravno dobrobit in gnotno korist ljudstva, je jasno na prvi pogled. Zlasti so pri tem prizadete ženske in mladostne osebe obojega spola. Pomoč je nujna. Prvo delo je na tem polju vršila in še vrši Rafaelova družba, njena organizacija se mora le še izpopolniti, njeno delo razširiti. Za dekleta, ki prihajajo v mesta, skrbijo društva za dekliško varstvo. V dekliških društvih na deželi naj se s predavanji opozarja nanje. Debate o tem poročilo se je zlasti udeleževal g. dr. J. Krek ter navedel poti za uspešno varstvo odseljencev in izseljencev. Sprejeta je bila resolucija, ki 1. opozarja izseljence na versko-nravno in gnotno pomoč Rafaelove družbe; 2. priporoča, da se že v domačem kraju izseljence opozori na vse nevarnosti tujine, kakor tudi na katoliška društva in organizacije, katerim naj se v novem kraju priklonijo; 3. da vsa katoliška društva podpirajo delo Rafaelove družbe in 4. da isto družbo vsi katoličani gnotno podpirajo.

Pri slavnostnem zborovanju je govoril profesor Jožef Pascher o

pomenu laiške kateheze za dušno skrb v mestih.

V mestih katehetu ni mogoče doseči, da bi vsak posamezen otrok pridno sledil krščanskemu nauku in ne zaostajal; sploh onih par ur v šoli nikakor ne zadostuje, ako otrok od doma

nima podlage in pomoči. Posebno velja to z ozirom na pripravo na prvo sveto spoved in prvo sveto obhajilo; otroci, ki zaostanejo v prvih dveh razredih, sploh ne slišijo pouka o spovedi in obhajilu in stopijo iz šole, ne da bi ta dva zakramenta prejeli. Kje naj potem slišijo božjo besedo in se zlasti pripravijo na sprejem sv. zakramentov? V cerkev seveda ne hodijo in bi to tudi pri njih zaostalosti v znanju verskih resnic ne zadostovalo. Duhovniki pa tudi nimajo časa iskati posameznih ovčic. Da se tej potrebi odpomore, se je po prizadevanju barona Vittinghoff-Schella organizirala na Dunaju ženska družba, ki zbira mladino in jo poučuje v verskih resnicah. Samo letos poučujejo te dame 1262 otrok. Da se za katehezo usposobijo, prirede tečaj, na katerem jim duhovnik poda praktična in metodična navodila. Sicer je pa laiška kateheza bila od davna v navadi pri kristjanih (uvedena je tudi v naši škofiji) in je za povzdigo verskega življenja med kristjani nedvomno velikega pomena. Naj bi se tudi to delo krščanske ljubezni razcvetelo!

Drugi slavnostni govornik je bil šolski svetnik s Poznanja, Józef Radomski, ki je na splošno govoril o skrbi in dolžnosti za pravno ogroženo in zanemarjeno mladino. Povedal je, da je na Pruskem med mladostnimi kriminalistiki silno narasla ter je bilo leta 1905. nad 30.000 mladostnih oseb kaznovanih, letos bo število znašalo pač 60.000. Vsi poklicani činitelji in vsa javnost bi morala sodelovati, da se propadanje mladine prepreči ali vsaj kolikor mogoče omeji. Smrt za mladega človeka je ječa, zato se mora vse poizkusiti, da se mladostnih oseb pod 18 leti sploh ne bo vtikalo v navadne ječe. Vrste katoličnanov naj se sklenejo za rešitev mladine.

V četrtek so si udeleženci shoda ogledali razne vzorne dobrodelne zavode za otroke na Dunaju.

Državni zbor.

Včeraj so zborovali odseki. Zanimiva je bila pred vsem razprava v odseku za poslovnikovo izpremembo, kjer je predlagal odsekov načelnik Fuchs, naj se izvoli za posvetovanje o poslovnikovi izpremembi poseben pododsek. Pernerstorfer se je zavzel za to, da se določi poročevalec, ki naj občuje s strankami. Dr. Lewicki in Choc sta zahtevala glavno razpravo, nasprotovala sta dr. Šusteršič in dr. Adler. Dr. Lewicki in Choc sta zahtevala, naj se vladni predlog o poslovnikovi izpremembi črta z dnevnega reda. Predlog je bil odklonjen. Končno se odobri sledeči dr. Šusteršičev predlog: Ker smatra odsek vladno predlogo v vseh bistvenih delih za nesprejemljivo, se sklepe, da se izvoli poročevalec, ki naj v 14. dneh izdela samostojno poročilo o novi postavi o poslovniku in o novem poslovniku. Za poročevalca je bil nato izvoljen dr. Steinwender, nakar se je seja zaključila. Kakor se trdi, nameravajo odsekova posvetovanja o poslovnikovi izpremembi pospešiti. Dr. Steinwender napravi kratek načrt, o katerem se bo posvetoval z voditelji posameznih strank. Z novim poslovnikom nameravajo pospešiti parlamentarno delovanje, novih disciplinarnih sredstev ne nameravajo uvesti.

V finančnem odseku so nadaljevali razpravo o novih davkih. Dr. Renner je predlagal, naj se razprava toliko časa sistira, dokler ne poda finančni minister zadostnih pojasnil o finančnih potrebah v bodočih letih. Govornik graja osobito postopanje pri zgradbi dreadnoughtov. Predlaga, naj finančni odsek toliko časa prekine posvetovanje, dokler ne dobi natančnih podatkov o zahtevah vojne mornarice za leto 1911. in 1912. Dr. Gessmann izjavi, da »Stabilimento Tecnico« res gradi dreadnoughte, a le zasebno in se ne boji jih prodati neki inozemski državi, če bi jih ne kupila naša vlada. Dr. Licht predlaga pozvati vlado, naj poizve, kaj da zahteva voj. uprava in naj o tem poroča parlamentu. Bilinski izjavi, da vlada sama ne p onza-,tmz-rybfskpz vlada sama ne pozna zahtev vojne uprave za leto 1911 in 1912. Pri glasovanju bi bila vlada propadla, če bi se ne bili odstranili Čehi, dr. Ivčević in dr. Ploj sta glasovala proti dr. Rennerjevemu predlogu, ki je bil odklonjen s 16 proti 12 glasovom.

V proračunskem odseku je pri razpravi o proračunu notranjega ministristva zahteval dr. Kramar, naj se vrši prihodnje ljudsko štetje po narodnosti. Govori nato o galiških in bukovinskih razmerah. Wasilko je nastopil proti ruski propagandi, Nemec se je pritoževal zaradi postopanja proti socialni demokraciji na Češkem. Govorili so še Malik, Vuković, Kotlač, Battaglia, Sta-

nek, Schillinger, Markhl, Sylvester in Romančuk.

Draginjski odsek je odobril zakonski načrt o stanovanjski preskrbi.

V industrijskem svetu je dr. Weiskirchner naglašal, da ogrska vlada najbrže v najkrajšem času ugotovi bal-kanske pogodbe.

Halleyjev komet.

Ravnatelj meteorološkega centralnega zavoda na Dunaju, profesor dr. Trabert, poroča, da ob prehodu zemlje skozi Halleyev komet ni bilo nobenih meteoroloških pojavov. Opazili niso s teleskopi nobenih utrinkov. Zemlja je plula samo skozi skrajni del kometovega repa. V noči od 18. do 19. t. m., kakor tudi proti jutru so se videle na nebu ozke, svetle proge, ki so jih marsikje spravljali v zvezo s kometom, a so bili samo razsvetljeni oblaki. Iz dunajske zvezdarne se poroča, da so nekatere fotografije solnca že izgotovili. Na njih pa ni nobenega sledu kometovega jedra, kar dokazuje, da jedro ni tako gosto, da bi se moglo o njem napraviti sliko. Poroča se tudi, da do včeraj popoldne še ni bilo ničesar znanega o zrakovu, s katerim se je dvignil na Dunaju dr. Jaschke v zrak, da bi opazoval komet. Na Sonnwendsteinu so v predsedkih potom aneroidečnih aparatov skušali v kometovi noči dognati, če bo pritisk zraka večji, ko bo plula zemlja skozi kometov rep. Ako bi bil kometov rep gost, bi se moral opaziti večji pritisk zraka. Opazovanja pa so dokazala ravno nasprotno.

Iz Berolina se poroča o vesteh iz cele nemške države in od drugod, da se ob prehodu zemlje skozi Halleyev komet ni opazilo nobenih izrednih pojavov, s čemur so potrjena »prerokovanja« strokovnjakov. Uspeh opazovanj je bil povsod negativen. Na tempelhofskem polju v Berlinu se je zbralo več tisočev ljudi, da bi videli komet. Gostilne so bile v bližini odprte do jutra ter so se v njih razveseljevali ljudje pri vinu. Pravega komet seveda niso videli.

Iz Monakovega se poroča, da je po celi Bavarski, zlasti pa med kmečkim prebivalstvom, vladal velikanski strah pred kometom. Mnogo jih je kometovo noč premolilo pod milim nebom. Nekateri so celo iz samega strahu noreli, v pravem pomenu besede.

Iz New Yorka se poroča, da je vladal zlasti med črnici velik strah zaradi komet. Duhovniki vseh verstev so se trudili, da bi pomirili ljudi. Rudarji so izjavljali, da ne gredo v rudnike, temveč hočejo čakati konec sveta na površju zemlje. Najbolj grozen strah je vladal med črnici v južnih državah. Mnogo se jih je poskrilo v kleti. Pravzaprav pa je vladala po celi Ameriki kometova bolezen. Premožni ljudje so se veselili na veselicah, drugi pa so uganjali zopet druge neumnosti vsled svoje razgrete domišljije. Marsikje so zamašili ključavnice, okna, vrata, da bi ne prišla v sobe kometova pruska kislina in jih zastrupila.

Da pa se ne bo mislilo, da so samo črnici in v Ameriki bedasti ljudje, pove-mo, da so tudi v nemškem Gradcu. Listi poročajo, da v Gradcu še ni bilo tako nemirne noči, kakor je bila kometova. Požarno brambo so alarmirali razni gostilniški in kavarniški gostje nič manj kot enaintridesetkrat, seveda brez potrebe, v pijanosti. Javljalo se je, da gore gledišča, zastavljalnica in deželna palača. Vedno so se odpeljali ognjegasci na omenjeno mesto, kjer se je pa izkazalo, da so bili potegnjeni za nos. Aretovali so deset osumljenih oseb. Pri eni so našli tudi ključ od avtomatov, potem katerih se pozove požarno brambo. Prebivalstvo samo, pa je bilo zaradi vednih požarnih signalov zelo razburjeno, k čemur je veliko pripomogel tudi strah pred kometom. Nemška »izobrazba« je pač vedno na prvem mestu!

× × ×

Halleyjev komet je prešel srečno mimo naše zemlje, ne da bi ji bil kako znatno škodo povzročil. Kolikor se je opazovati moglo, ni bilo na nebu nobenega sledu o kakem nenavadnem pojavu, niti kako svetlikanje, niti zvezdni utrinki se niso pokazali. Bržčas tudi dolžina repa ni bila toliko, da bi bila zemlja doseglja. Prehod komet preko solnca so na zvezdarnah skrbno opazovali in tudi fotografske slike napravili, tedaj do 3. ure ni še znan kak uspeh. Pač javlja brzojavka iz Kiela, da so z velikim daljnogledom (70 cm. objekt. premer) sicer solnce opazovali, da pa baje jedro ni bilo tako gosto, da bi se na solncu videlo. Vendar pa to opazovanje v Kielu kakor tudi v vseh naših srednjeevropskih zvezdarnah ni merodajno, ker se je isto moralo vršiti zjutraj med pol 4. in pol 5. uro zjutraj, torej v zelo neugodnem času, ko

se je solnce ravno vdigalo nad horizontom. Vsekako bolj zanesljive podatke nam prinesejo bolj iztočne azijske zvezdarne.

Kdaj se bode komet videl?

Danes, 20. maja, se bode komet dal že opazovati na večernem nebu. Komet zahaja eno uro in 40 minut kasneje kot solnce. Ker je njegova svetloba sedaj približno enaka zvezdi prve vrste, se bode pri ugodnem vremenu že zvečer po osmi uri zamogel opaziti.

Dne 21. maja zahaja komet že dve uri 40 minut pozneje kakor solnce, dne 22. maja zahaja tri ure 20 minut za solncem. Dne 23. maja zahaja komet štiri ure pozneje kot solnce in bi se zamogel prav krasno opazovati, ako ne bo mesečina preveč motila. Vendar bo svetloba njegova naglo pojemala, in bo imel komet ta dan le še polovico svoje svetlobe od dne 20. maja.

Dne 24. maja zahaja komet štiri ure 20 minut za solncem in dne 25. in 26. maja zahaja komet proti 12. uri ponoči. Svetloba njegova bo pa enaka le še zvezde druge do tretje vrste.

Po 26. maju bode kometova svetloba še bolj hitro ponehala in utegne koncem maja le komaj za prosto oko viden biti.

Berolinska zvezdarja (Treptov) sporoča, da se je ponoči 19. maja ob 2. uri 10 minut opazilo nekako lahko svetlikanje v obliki dolgega pasu nizko ob horizontu. Tudi trdijo, da je jutranja zarja baje imela neko bolj nenavadno intenzivno barvo. Je li to res vpliv kometovega repa ali ne, danes še ne moremo dognati.

AVSTRO - OGRSKA.

Mornariške zahteve.

Za mornarico se namerava letos zahtevati 22 do 26 milijonov kron več kakor lani in se bo zahtevalo zanj 86 do 90 milijonov kron.

Krvave ogrske volitve.

V Rabu je 19. t. m. govoril Tisza kot kandidat. Sprejet je bil Tisza na kolodvoru z gnjilimi jajci. Pot mu je morala delati policija. Aretirali so dvanaest oseb, pri katerih so našli kame-nje. Še hujši je pa bilo v Halmiju, kjer so bile med govorom vladnega kandidata Györgyja velike demonstracije. Orožniki so nastopili z bajoneti. Ranjenih je bilo več oseb. V tunpoški občini so se spopadli Justhovci s Košutovci. Streljali so z revolverji. Več oseb je ranjenih. Orožniki se zabodli kmeta A. Kondorja.

POGREB KRALJA EDVARDA.

V London je došel avstrijski prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand, nemški cesar Viljem in bolgarski car.

EDVARDOVA POLITIČNA OPOROKA.

Edvard je zapustil politično oporoko, ki obsega natančna navodila, kako politiko naj zasledujejo Angleži po njegovi smrti. Priporoča, naj čislajo sklenjene zveze, a korektni naj bodo tudi nasproti trozvezi.

SRBI STRELJAJO NA TURKE.

V prepolaški okolici so streljali Srbi na neko turško patroljo. Ustreljen je bil neki turški korporal, ranjen pa neki turški vojak.

Dnevne novice.

+ Slov. katol. akad. društvo »Dan« v Pragi si je na svojem ustanovnem obnem zboru dne 15. maja izvolilo sledeči odbor: Predsednik tov. diplom. eksp. akad. in pravnik Josip Dular; podpredsednik in blagajnik tov. pravnik Ivan Perne; tajnik tov. pravnik A. Leskovec; knjižničar in gospodar tov. pravnik Janko Koser.

+ Vsi in vse za mladino. To nede-ljo ustanove v Gorici socialni demokra-tije mladeniško organizacijo, ki se za-njo najbolj zavzemata dr. Tuma in Dr-mota. V tozadevnem oklicu pravijo socialni demokrati, da sokol mladino s plesi in sistematičnim pijančevanjem demoralizuje in da mora vsak, ki mu je kaj za narodno bodočnost, to zajezi-ti, da liberalci ne bodo zastrupili vseh na-rodovih kali. Najbolj pa socialiste na-giba k ustanovitvi mladeniške organi-zacije Orel, ki mu v svojem oklicu ni-česar drugega ne vedo očitati, kakor da hoče napraviti iz slovenskega narašča-ja »rimske sužnje«. Orla se socialisti hudo boje, saj na Goriškem zadnji čas ne mine tedna, da ne bi se ustanovil nov Orel. Strah in skrb socialistov jas-no kaže, kolikega pomena je Orel in koliko je vredna zlasti tista železna disciplina, ki jo je dodanes vzdrževala v njem Zveza Orlov. Na tej podlagi smo do danes izvojevali svoje zmage in pa s svojim izobraževalnim delom ter z enotnim vodstvom. Da je Orel veliko napravil, to pričujejo zdaj tudi soci-

alisti, ki hite ustanavljati mladinsko organizacijo, da ne bi Orel vse mladine združil v svojem okrilju in bi sociali-stom nič ne ostalo. Za Orla bo to nov nagib za neumorno delo, pa za izpo-polnitev posebnega načina njegove stroge po vojaško izvedene organizaci-je, ki je najboljše jamstvo in porok za njegov nadaljni napredek.

+ Orlovski dan na Goriškem. Na binkoštni ponedeljek so priredili goriški Orli zlet na Dobrovo v zapadnih Br-dih, kjer meji slovenstvo na Lahe. Te-lovadbo in veselico je obiskalo na pro-tem nad 800 ljudi. Govoril je br. Krem-žar o načelih naše organizacije. Zeleti-je, da bi se misel organizacije krščan-ske mladine razširila tudi po doslej v-tem oziru zanemarnjenih zapadnih Br-dih.

+ Krasna laška mornarica. Te dni bo velika argentinska republika slavila stoletnico osvobođenja izpod španskega jarma. K tej slavnosti so vse vele-vlasti poslale po več bojnih ladij in tu-di Italija se je hotela postaviti. Poka-zalo se je pa, da laške križarke niso za visoko morje sposobne. Opremljali so križarko »Pisac«, pa jo tako pozno uspo-sobili za daljno pot, da bi slavnosti za-mudila, ako bi zdaj odpula. Vsled tega je ministrstvo odredilo, da odpluje ne-mudoma v Buenos Aires mala 3000 ton velika ladja »Etruirac«, ki je itak vedno stacionirana v južno ameriških vodah. Avstrija pa bo zastopana po 6300 ton veliki, zelo reprezentativni križarki »Cesar Karol VI.« in bo Lahe daleč po-sekala. Ta značilni dogodek kaže, da laška mornarica ni tako imenitna, kakor vedno pojejo.

+ Nemški načrti. Znani nemški narodnoobrambni strokovnjak dr. Sa-massa predlaga ob priliki 30letnega ju-bileja Schulvereina, naj avstrijski Nemci po zgledu v rajhu osnujejo »Centralni urad za ljudsko blagosta-nje«. Ta urad naj preiskuje in zazna-muje zlo, ki ga napravi alkohol, sla-bost mater, epidemične bolezni, naj vo-di statistiko o rojstvih in umrljivosti, se briga za stanovanjsko vprašanje, šolsko higijeno, ljudsko izobrazbo, ve-likomestno mizerijo itd. in naj se sploh peča s problemom ljudskega zdravja in pomnoževanja. Vlada bi seveda ta-kega urada ne smela in ne mogla usta-noviti, ker bi se okoli njega razvil na-rodnoten boj, ki bi vsako pozitivno delo onemogočil. Urad za ljudsko bla-gostanje naj bi postal resort nemškega ministra krajana, za Nemce seveda. Moral bi pa v to svrhu dobiti dohodkov. Odkod te dobiti? Iz povišanega dohod-ninskega davka! Vsaki narodnosti naj se v razmerju, koliko je prispevala k temu davku, odkaže gotov odstotek za ta namen; s tem denarjem naj bi raz-polagal potem minister krajan v ime-novane svrhe. Beležimo.

— O izletu »Ljubljane« na Reko in Sušak obširno poroča tudi »Riečki Glasnik«. O koncertu »Ljubljane« piše: »Točno u 8½ započeo je koncert pod ravnanjem g. Sveteka. Odpevavše neko-liko pjesmama od kojih su nekoje morali ponoviti i to takovem preciznošću, kako to samo Slovenci znadu. No vr-hunac iznenadjenja bio je, kad se poja-vila na pozornici operna pjevačica gdjica Micika Peršlova i odpevala Gregorčičevu »Človeka nikar« i »Za-ostali ptič«. Slušateljstvo ostalo je fra-pirano, neznajući ima li pred sobom al-tisticu ili bariton. Kad je svršila, pljes-kanju nije bilo ni kraja ni konca, te je na obće zahtjevanje morala ponoviti.« — Ko konstatira »Riečki Glasnik« velik uspeh koncerta, opisuje tudi dogodke po koncertu: »Iza koncerta u 11 sati od-putiše se na parobrod, koji ih je imao povest u Veneciju, praćeni velikim mnoštvom naroda, koje je putem pje-valo rodoljubne pjesme i klicalo Slo-vencima. Nešto prije pol noći rastaše se Slovenci težka srca od svoje braće, po-nesav sa sobom najljepše uspomene na ovaj bratski boravak. I tako smo opet jednom dokumentirali, da smo jedno i po krvi i po osjećaju, da jedan drugoga razumimo i da smo jedan na drugog upućeni.« Slovenac i Hrvat brat i brat! Taj lijepi akord našeg bratskog jedinstva ostat će trajan i nepomičan, te nema sile, koja bi kadra bila porušit ga, kako se je to pokazalo i ovom zgo-dom. Nemoćni, da ga pomute, blamira-ni i postidjeni povukoše se u kut. Tamo im i jest mjesto.«

— V spomin cesarjevega prihoda v Mostar je obširni svet sklenil vpelja-vo električne razsvetljave s proračunom eninpol milijona kron in zgradbo me-sne parne kopelji s stroškom 60.000 K. Za sprejem in olepšavo mesta se je do-volil neomejen kredit.

— Hrvatje v Argentini. Izdado o priliki stoletnice krasen ilustriran al-manah v hrvaškem in španskem jeziku. Knjigo v kratkem razpošljejo.

— Slovenec utonil v Ameriki. Iz Hudsona, Wio., se poroča, da se je An-

drej Prosen peljal 18. aprila s Fran Pavličem na neko, 30 milj od Hudsona oddaljenem posestvo. Ker nista poznala pravega pota in se nista ravnala po navstetih rojakov, sta šla po nepotrebnem čez veliko vodo, ki je konje in voz začela odnašati. Uvidela sta, da je položaj za nju jako nevaren in da se morata rešiti s plavanjem. Andrej je prvi skočil v vodo in začel plavati proti nasprotnemu bregu, a voda je plavanja neveselje Prosena pogoltnila in odnesla seboj. Ko je Fran Pavlič videl izginiti svojega tovariša v valovih, je takoj skočil za njim, da bi ga rešil, a ni mogel več pomagati, ker ga v kalni vodi ni mogel videti. Prosena še danes niso dobili iz vode. Ranjki, ki je tako žalostno končal, je bil samec, star 24 let in obče priljubljen med tamošnjimi rojaki. Sorodnike zapušča v Ameriki in stari domovini.

— **Železnica Kranj - Tržič** je imela v poldrugem letu svojega obstoja do konca leta 1909 dohodkov 132.117 K, izdatkov 111.920 K, tako da je ostalo 38.461 K. Ker pa je treba za obrestovanje in amortizacijo 111.174 K, se mora pokriti iz državne garancije 72.712 K.

— **50letnico v spomin 1000 Garibaldincev** bodo v Italiji na najslovesnejši način praznovali. Sodelovala bo tudi vlada in se slavnosti udeleži najbrže tudi kralj.

— **Četrti svetovni shod krščanskih dekliških društev** je bil 18. t. m. odprt v Berlinu.

— **Drava je izstopila** v Osijeku. Mesto in okolica je deloma pod vodo. Voda še vedno narašča in se v vsi naglici dela jezove; vojaštvo je pripravljeno, da v sili prisrsko na pomoč.

— **Nova cerkev v Gorici.** Čč. oo. kapucini v Gorici so začeli prenavljati svojo cerkev. Po načrtih bo cerkev znatno povečana, zvišana in bo po svoji notranjosti in zunanosti ena najlepših cerkev v Gorici.

— **Iz Tržiča** se nam piše: Mnogo ljudi je pričakovalo po raznih gričih v noči od 18. do 19. t. m. Halleyjevega komete, pa ni hotel priti. Na stotine jih je šlo opolnoči na gore, pa so se zjutraj zaspani vračali domov. Tu in tam so bili prižgani veliki kresovi. — Na majnikov izlet so prihiteli k nam učenke IV. razreda c. kr. vadnice v Ljubljani z gđ. učiteljico Štupca 19. t. m. — Sl. deželni odbor je podelil naši splošni delavski bolniški blagajni podporo 200 kron. Delavstvo je zelo hvaležno za velikodušno podporo.

— **Za doktorico filozofije** je bila promovirana na dunajskem vseučilišču gđna. Marta Furlani, hči g. Ivana Furlanija, učitelja na tržaški državni ljudski šoli.

— **Elza pl. Orzeszko**, znamenita poljska pisateljica, je umrla v Grodnu, v čegar bližini je bila rojena na nekem posestvu leta 1842.

— **Vročina.** Včeraj, dne 19. maja je bilo v Novem mestu ob 2. uri popoldne solne toplote (na soncu) 32 stopinj R. Pred par dnevi so bili še preveč hladni dnevi ter mrzle noči, sedaj nakrat pa taka toplota!

— **Vrhnjska železnica** je leta 1909 nazadovala v primeri z letom 1908. Dohodkov je imela leta 1909 — 52.943 K (leta 1908 pa 62.713 K). — Zlasti občuten je nazadek pri blagovnem prometu, ki je znašal leta 1909 K 20.206 (leta 1908 pa K 27.875). Obratni stroški so pa bili leta 1909 večji od dohodkov za 29.063 K (leta 1908 za 27.616 K). Ker pridejo zraven še obresti in amortizacija, mora državna garancija pokriti 67.118 K.

— **Umrl** je v Kastvu umirovljeni nadučitelj Slovenec Miroslov Grossmann, star 65 let, doma iz Sežane. Služil je v Kastvu 40 let.

— **Osmina po pokojnem župniku** g. Antonu Antončiču bo v Ihanu v ponedeljek, dne 23. maja, ob 9. uri popoldne.

— **Neznan samoumorilec.** Dne 28. sušca so našli v gozdu pri Bazovici nekega obešenca, katerega identitete dosedaj še niso mogli dognati. Pri njem so našli razen nekega francoskega koledarja nobenih izkazov. Samoumorilec je bil okoli 35 let star, 157 cm velik, sicer močan, a izgleda slabo. Obraza je bil suhega in bledega in svetlorjavih oči. Obešenca je tržaška policija dala fotografirati. Komur bi bilo o njem kaj znanega, naj to sporoči policiji v Trstu.

— **Slovenec ponesrečil v ameriškem rudniku.** V Ironwoodu, Mich., se je v začetku tega meseca ponesrečil rojak Mihael Mavrin, popravljač z drugimi delavci vpenjač v rovu. Izpodrknilo mu je, ter je padel tako nesrečno, da si je strl nogo.

— **»Narodnoobrambnemu Vestniku«** namenjene dopise naj se nam pošlje do prihodnjega torka.

Štajerske novice.

— **Š. Hofrata Ploja ne marajo.** Celjski »N. D.« od 11. t. m. je priporočal na prvem mestu dr. Ploja kot kandidata v načelstvo celjske Zadržne zveze. Pa smola! »Dnevnik« od 12. t. m. prinaša novo načelstvo in nadzorstvo, a med raznimi imeni smo zastoj iskali častivrednega hofrata. Vse ljubimkovanje osamelega hofrata z mlado - liberalci, vse njegovo rovarjenje proti K. Z. in njenim poslancem, ki so ga gospodje okoli »Dnevnika« s takim veseljem in užitkom zasledovali, ni nič pomagalo. Agitacija mladih je ostala brezuspešna, general brez armade dr. Ploja je ostal na cedilu. Oni gospodje, ki mu ne zaupajo, in so mu dali to moralno zausnjo, bodo že vedeli zakaj so to storili. Mi tudi vemo.

— **Š. Sestaneke duhovnikov abstinence,** ki bi se imel vršiti dne 23. t. mes., v Poličanah, se preloži na poznejši čas.

— **Š. Nezgoda na železnici pri Celju.** Posestnik Jakob Sitar iz St. Janža na Vinski gori je imel včeraj opravka pri Steinklauberju na Pragerskem. Plačal je tam nek račun v znesku nad 250 K. Peljal se je nato domu čez Celje. V vlakcu pa je menda zaspal in se je odpelel mimo kolodvora. Onkraj mosta čez Savinjo je najbrž opazil, da je že mimo Celja in je skočil z vlaka. Padel je z glavo naprej in se je hudo poškodoval. Špravili so ga v celjsko bolnišnico. Na licu mesta je tudi že bila sodnijska komisija.

— **Š. Pretep med slovenskimi in nemškimi delavci.** Iz Kapfenberga, 19. maja: Včeraj zvečer so insultirali nekateri nemški delavci svoje slovenske tovariše, vsled česar je prišlo do hudega pretepa. Nemci so bili tako hudo tepeni, da se nekateri bore s smrtjo. Štiri Slovence so zaprli.

— **Š. Vojak 47. pešpolka Ivan Lepenik,** obsojen na štiri leta ječe. Svoj čas smo poročali obširneje, kako je bil zaboden na Stolnem trgu pred kavarno »Armonia« laški delavec Lovrenc Mareschi. Zabodel ga je vojak 47. pešpolka 22 let stari Ivan Lepenik iz Maribora. Takrat so ga takoj aretirali, sedaj pa ga je obsodilo vojaško sodišče na štiri leta ječe.

SNEG V RIMU.

Rim, 19. maja. V Rimu in okolici je včeraj močno snežilo. Mraz je zelo škodoval nasadom, zlasti sadnemu drevju. Našli so velike množine mrtvih ptičev, zlasti lastovic, ki so poginile vsled mraza.

Koroške novice.

— **k. Cirilmetodar — narodni »znaj«.** Dne 18. t. m. je bila volitev člana v okrajni šolski svet Velikovce, kjer so ostali Slovenci za tri glasove v manjšini. Prevaljski župan Pristov, cirilmetodar in posebni ljubljene velenarodnega »Narodnega Dnevnika« in »Slovenskega Naroda«, je ostal doma ter poslal kot svojega zastopnika zagriženega nemčurja nadučitelja Jurkoviča, ki je volil seveda nemčurskega kandidata. Živela torej cirilmetodarska narodna zavednost!

Ljubljanske novice.

— **Ij. Razstava cerkvenih oblek.** Kakor vsako leto, tako priredi tudi letos bratovščina vednega češčenja sv. Rešnjega Telesa razstavo oblek, ki so namenjene posameznim cerkvam in kapelam naše škofije. Paramenti bodo razstavljeni v II. nadstropju kn. šk. palače (na desno) in sicer od nedelje (22. t. m.) naprej do vštete četrtka (26. t. m.).

— **Ij. Šentpetersko prosvetno društvo** v Ljubljani ima drugo nedeljo, dne 29. majnika t. l. ob osmih zjutraj društveni izlet združen s sveto mašo na Rožniku, (mesto 22. t. m. ker se je moralo vsled raznih ovir preložiti). Pri sveti maši bo pel društveni pevski zbor, nakar že zdaj opozarjamo vse člane in prijatelje društva, da se tega izleta v obilnem številu udeleže. V nedeljo, 22. t. m. se pa društvo udeleži s pevskim zborom javne telovadbe telovadnega odseka bratskega društva pri D. M. v Polju. Odhod za člane Šentpeterskega prosvetnega društva točno po krščanskem nauku pri sv. Petru (ob treh popoldne) iz gostilniškega vrta gospoda Cotiča, (nasproti deželne bolnice), kjer bodo pripravili vozovi. Kdor se želi udeležiti tega izleta, naj se oglasi v društveni sobi od šeste do pol osme ure vsak dan do sobote zvečer. Ker je spored ondotne prireditve zelo zanimiv in obsežen, želimo mnogobrojne udeležbe.

— **Ij. Turški križ** so nedeljo igrali igralci in igralke S. k. izobraževalnega društva Moste Selo v Oražnovem salonu ob velikanski udeležbi. Dramatični od-

sek mošansko selskega društva je z uprizoritvijo težke igre prestopil iz lažjih igrokazov na polje težavnih iger. Igralo se je dobro, osobito je ugajal Ribničan, ki ga je predstavljaval Ravnihar; junakinja Uršula je z zanosom predstavljala ga. Elza Premrou, teto prav dobro gospica Cundrova. Tudi manjše vloge so bile dobro naštudirane. Pelo se je prav dobro. Dramatični odsek S. k. izobraževalnega društva Moste-Selo lahko mirno uvrščamo med naše najboljše dramatične odseke in le čestitamo g. Ravniharju, odsekovemu ustanovitelju in voditelju, ker je v primeru zelo kratkem času vzbudil celo vrsto dobrih igalskih talentov. Veseli nas tembolj, ker kaže igalsko osobje popolnoma demokratično lice: igralci in igralke iz delavskih vrst, voditelj g. Ravnihar sam, delavec, pečarski pomočnik, a za vodstvo dramatičnih odsekov naravno genialen. Pri igri je bilo poleg domačinov zelo veliko ljubljancev. Vevčanov in Brezovčanov. Turški križ bodo predstavljali v kratkem času na Brezovici.

— **Ij. Zaročil** se je mornariški poročnik g. Alojzij Poljanec v Splitu z gđ. Ano Poljanec iz Ljubljane.

— **Ij. Kolesijsko kopališče** se otvori v soboto. Opozarjamo ljubljansko občinstvo na kopališče. Kopališče se otvori vsak dan zjutraj ob 9. in je odprto do osmih zvečer. Bazen je razven nedelj dopoldne odprt le ženskam. Cene so: bazen: brez perila 10, s perilom do 32 h. Kabine stanajo 20 h brez perila, s perilom do 32 h.

— **Ij. Promoviran** je bil danes na dunajski univerzi cand. phil. Alfonz Klemenc iz Ljubljane za doktorja filozofije.

— **Ij. Poljanski most preko Gruberjevega kanala podirajo.** Mestni magistrat razglasa, da so danes, 20. t. mes., pričeli podirati obstoječi poljanski most preko Gruberjevega kanala in da bo od tega dne nadalje promet po tem mostu do otvoritve novega mostu zaprt. Vozniki iz Hradekega vasi in Štepanje vasi se še posebej opozarjajo, da naj vozijo ta čas v Ljubljano preko Karlovskega mostu, vozniki iz Spodnje in Zgornje Hrušice, Bizovika ter ostalih pod temi vasi ob desnem bregu Ljubljane ležečih vasi Dobrunjske občine pa naj vozijo ta čas preko fužinskega mostu v Ljubljano.

— **Ij. Na Rakovniku** ima jutri, v soboto, v pripravo na praznik Marije Pomolnice ob pol 7. uri zvečer govor v. g. prof. dr. Mihael Opeka.

— **Ij. Nepreviden kolesar.** Predvčerajšnjem popoldne je na frančiškanskem mostu nek kolesar podrl služkinjo Uršulo Črnetovo, katera se je pri padcu na nogah telesno poškodovala. Kolesar je znan.

— **Ij. Roko zlomil** si je včeraj v Zagorju rudniški inženir g. Glasner, katerega so prepeljali v deželno bolnišnico.

— **Ij. Izgubljeni in najdeni ključ.** Našli so danes zjutraj v Zgornji Šiški na glavni cesti v bližini kilom. kamna št. 2 ključ in žepni nož. Kdor je to izgubil, naj se oglasi v upravnistvu »Slovenca«.

Telefonska in brzojavna poročila.

— **ŽUPNIK BONCELJ UMRL.** Železniki, 20. maja. Župnik Boncelj je umrl. Pogreb bo v soboto ob 10. uri popoldne.

— **NEMCI PROTI ITALIJANSKI PRAVNI FAKULTETI NA DUNAJU IN V TRSTU.**

Dunaj, 20. maja. Vseučiliški odbor nemško - nacionalne parlamentarne zveze je imel danes sejo, katere so se udeležili tudi zastopniki nemških visokošolcev. Odbor se je izrekel proti Dunaju kot sedežu laške pravne fakultete. Dvorni svetnik profesor Wettstein je izjavljal, da bi se Dunaju lahko utislil pečat dvojezičnosti, ako bi bila laška pravna fakulteta na Dunaju ter da bi bili spori med dijaštvom neizogibni. Tega mnenja da je tudi večina dunajskih vseučiliških profesorjev. Poslanec Hoffmann Wellenhof se je izrekel proti Trstu kot sedežu laške pravne fakultete ter predlagal Rovereto. Temu nazoru pritrja tudi nemško - nacionalno parlamentarno zastopstvo.

— **ZA HITREJŠE, PRIPROSTEJŠE DELOVANJE POLITIČNIH OBLASTI.**

Dunaj, 20. maja. Danes je proračunski odsek obravnaval o proračunu notranjega ministrstva. Posl. dr. Žitnik je zahteval zakon v varstvo izseljencev. Notranji minister Haerdtl je imel daljši govor ter je napovedal reformo v upravi političnih oblasti, in sicer v manipulacijsko - tehniški in administrativni stroki, kjer se bo delo uredilo hitreje in priprostejše. Napovedoval je zakonsko predlogo o polici-

skili in političnih aktuarijev, od katere si mnogo obeta.

SKLEP ČEŠKIH AGRARCEV O JEZIKOVNIH PREDLOGAH.

Praga, 20. maja. Izvrševalni odbor češke agrarne stranke je imel včeraj dopoldne sejo, ki se je nadaljevala tudi popoldne. Načrt poslanca Bukvaja o jezikovnem zakonu se je sprejel kot strankin predlog. O sporazumnostnih konferencah se je sklenilo, da se uvodna pogajanja lahko vrše na Dunaju, a o podrobnostih naj se vrše v Pragi. — Sklenilo se je, da se sporoči o tem stališču stranke v današnji seji parlamentarne zveze čeških poslancev.

ČEŠKI RADIKALCI IN JEZIKOVNE KONFERENCE.

Praga, 20. maja. Na nekem shodu volivcev je poslanec Sokol izjavil, da vztrajajo češki radikali na stališču narodnega sveta, ki je označilo jezikovno predlogo ministrskega predsednika barona Bienenrtha kot nesprejemljivo.

USTANOVITEV VSESLOVANSKE SLIKARSKE ORGANIZACIJE.

Brno, 20. maja. Češki listi poročajo, da se je pretekle dni vršilo pri slikarju Uprka v Ogrskem Gradišču posvetovanje o ustanovitvi vseslovanske slikarske organizacije. Posvetovanja so se udeležili slikarji iz vseh slovanskih dežel. Sklenilo se je ustanoviti vseslovansko slikarsko organizacijo in prirediti vseslovansko umetniško razstavo.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE V BOSNI IN HERCEGOVINI.

Sarajevo, 20. maja. Definitivni rezultati o predvčerajšnjih volitvah v kmečki skupini še niso znani. Gotovo je, da je večinoma mohamedanskih mandatov dobila narodna organizacija, ker je število glasov samostojne stranke zelo majhno. Srbski narodni kandidati so skoro soglasno izvoljeni. Disciplina srbske narodne stranke je bila občudovanja vredna, ker je skoro 90 do 95 odstotkov volivcev oddalo na voliščih glasove. Katoliki so zmagali, kakor se poroča od zasebnih strani, samo v sarajevskem okraju, kjer je zmagal kanonik Pajić kot kandidat Katoličke Udruge proti predsedniku Hrvatske Narodne Zajednice dr. Mandiću. Pač pa je dr. Mandić izvoljen v dveh drugih okrajih. Drugod so povsodi zmagali kandidati Hrvatske Narodne Zajednice, to pa zato, ker so jo podpirali frančiškani. Volitve so se mirno vršile.

RUSINSKI DIJAKI ZOPET NA LVOVSKEM VSEUČILIŠČU.

Lvov, 20. maja. Rusinski dijaki so danes zopet prišli k predavanjem na lvovsko vseučilišče.

HALLEYJEV KOMET.

Dunaj, 20. maja. Na dvome, ako je zemlja res že šla skozi rep Halleyjevega komete, javljajo danes zvezdarji, da so bili računi zvezdoslovcev pravilni in da so današnja opazovanja doglala, da je zemlja res danes zjutraj šla skozi rep Halleyjevega komete.

NAŠLA DVA MILIJONA MARK.

Dunaj, 20. maja. »Fremdenblatt« poročajo iz Hamburga: V sosednem Moorflehtu sta dva moža na cesti našla listino, v kateri je bilo državnih obveznic in drugih vrednostnih predmetov v skupni vrednosti dva milijona mark. — Oseba, ki je to izgubila, bržkone kak avtomobilist, se ni še prijavila.

ŠPANSKI KRALJ DOBI NASLEDNIKA.

London, 20. maja. Kralju Alfonzu se je brzojavilo, da pričakuje španska kraljica vsak čas poroda. Kralja se prosi, naj skrajša svoje bivanje v Londonu.

DOGODKI NA KRETI.

Kanea, 20. maja. Narodna skupščina je sklenila, da se moslimov ne pripušči v narodno skupščino ter se je na to odgodila za 40 dni.

Atene, 20. maja. Vesti s Krete javljajo, da ondi turške grožnje niso napravile niti najmanjšega vtiska. Vse prebivalstvo soglaša s priklopljenjem Krete Grški.

Carigrad, 20. maja. Turške vojne ladje so pripravljene za odhod ter odplujejo jutri v Arhipel.

VELIKANSKA PONEVERJENJA NA PORTUGALSKEM.

Lizabona, 20. maja. Prišlo se je na sled velikanskim poneverjenjem, ki bodo imela za posledico ministerjsko krizo. Samo pri zemljiškem kreditnem zavodu, ki je pod kontrolo vlade znašajo poneverjenja okoli 16 milijonov frankov.

GROZNA EKSPLOZIJA.

Havana, 20. maja. V Pinar del Rio je eksplodiral v neki policijski vojašnici dinamit. 100 oseb je ubitih, a 50 ranjenih.

VELIKI POŽAR V HOČJU.

O velikem požaru v Hočju pri Mariboru se nam še poroča o posameznostih. Bilo je pred 4. uro popoldne, ko je nastal močan vihar, ki je trajal okoli dve uri. Ob istem času je nastal požar. Petletni deček Ludovik Rečnik je bil v skednju, ki je bil do polovice napolnjen s slamo. Tamkaj se je bržkone igral z vžgalicami in tako povzročil požar. Pozneje so našli otroka popolnoma zogljenega. Oče otrokov je popravljal z nekim delavcem v bližini plot. Začel je otrokovo vpitje, a ko se je ozrl, je bil skedenj že v plamenu. Mati, ki je plela v vrtu, je prihitela ter iskala z možem otroka — brezuspešno. Ta čas je bil bržkone že v nezvesti ali pa zadušeni. Med tem ko sta uboga starša iskala otroka, sta pozabila na živino. Omenjeni delavec, Soršak, je govedo rešil iz hleva. Devet velikih prešičev je pa zgorelo. Ko je Soršak planil v hlev, da bi tam morebiti našel otroka, se je podrla nad njim goreča streha ter ga pokopala v ognju. Le s težavo je mogel nesrečnež pobegniti na prosto, kjer se je ves opečen zgrudil na tla. Vihar, ki je razsajal z veliko močjo, je prenesel plamen na 30 korakov oddaljeno hišo Ivana Juriča. V trenutku je bila hiša, kakor tudi gospodarsko poslopje v plamenu. Sedaj je prenesel veter ogenj v mogočnih plamenih od gorečih poslopj na okoli 100 metrov oddaljeno gospodarsko poslopje Antona Werniga. Dva poslopja kakor tudi hiša sta takoj gorela. Od tu se je razširil ogenj čez potok in cesto na hišo in gospodarska poslopja Ivana Serneca. Nato so se vneli tudi hlevi Franca Rečnika in Franca Hergoutha. Na vsa ta poslopja se je razširil požar v par minutah. — Mariborska požarna bramba je bila brzojavno poklicana. Pripeljala je s seboj veliko parno brizgalno. Prihitele pa so tudi požarne brambe iz Radvanja, Razvine, Pivola, Bohove, Rogoze, Poberša in Račja. Ognjegasci so delali neutrudljivo. Vsa poslopja, ki se jih je lotil ogenj, so popolnoma pogorela. Pri pomožnem delu se jih je mnogo težko ali lahko ranilo. Nadlilar Jozef Brulc iz Pfeifferjeve tovarne strojev je rešil iz goreče hiše Ivana Serneca, papirje, denar in razne dokumente. Ko se je vračal iz hiše, se je podrl nad njim del goreče strehe ter ga pokopal pod seboj. Rešil ga je orožniški stražmojster, ki pa je tudi sam dobil opekline na obrazu in rokah. Brulc in Soršaka so prepeljali v mariborsko bolnico. Franc Hergouth je padel raz strehe in se težko poškodoval. Več ognjegasci so dobili opekline, kakor tudi tovarniških delavcev. Pri gašenju je marljivo pomagalo delavstvo impregnacijske tovarne in tovarne za stroje. Pogorela vas nudi žalosten prizor. Pogorelci imajo zelo veliko škodo, ker jim je pogorelo vse, in so bili poleg tega zavarovani le za majhne vsote.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta 20. maja.

Pšenica za maj 1910	11.48
Pšenica za okt. 1910	9.87
Rž za okt. 1910	7.54
Oves za oktober 1910	6.43
Koruza za maj 1910	5.53
Koruza za julij 1910	5.61

Efektiv: —.

Meteorologično poročilo.

Višina n. moriem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
19	9 zveč.	731.7	18.2	bezvetr.	jasno	
	7. zjut.	732.0	13.2	"	"	0.0
20	2. pop.	730.8	26.7	sl. jug	del. obl.	

Srednja včerašnja temp. 19.6 norm 14.5

Za slobokrne in prebetele :

je zdravniško priporočano
črno dalmatinsko vino **„Klič“**
najboljše sredstvo 4 steklenice (5 kg) franko K 4 —
BR. NOVAKOVIĆ, Ljubljana.

Telečjemeso

1469 po nizki ceni: 3-1
I. vrste kilogram 1 K 70 vinarjev
II. " " 1 K 60 vinarjev
III. " " 1 K 50 vinarjev
prodaja samo od najboljših telet.

Uršula Lampič, Solški drevored.
Kdor prodaja ceneje, nima finih telet.

Telečjopečenko

po izredno nizki ceni:
I. vrste 1 K 60 vinarjev
II. " 1 „ 40 „
III. " 1 „ 30 „
prodaja v Solškem drevoredu
pri jubilejnim mosiu 2-1
Matija Lavtižar.

Sprejemem več spretnih 1443
ključavničarskih
pomočnikov

proti dobri plači in sicer takoj.

Ivan Rebek

ključavničarski mojster v Celju.

Poštna aspirantinja ali aspirant

se sprejme takoj. Ponudbe naj
se pošljejo: pošta Kokra. 1456

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbarono, rumeno in rjavno za parkete ali polikane
ila priporoča v škaflijah po en, pol in četrti kg ali prosto

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja

1443 46

Stanovanje

z dvema sobama se odda za avgust-
termin v Ilirski ulici št. 22. **Adolf**
Hauptmann. 1458 3-1

1441
Koncerti
slov. filharmonije
se vrše **vsaki dan**
v hotelu »Tivoli«.
Začetek ob nedeljah in praznikih ob 1/2 10.
uri dop., ob 3. uri pop. in ob 7. uri zvečer.
Ob delavnikih ob 3. uri pop. in ob 7. uri zv.
Vstop vedno prost.

Izurjenega mlinarja
sprejme v par mlin M. Vrenk, Iškavas
pošta Ig-Studenec. — Plača po dogovoru.

Vabilo

redni občni zbor

„Mlekarske zadruge v Rovtjah pri Logatcu“
registrirane zadruge z omejeno zavezo
ki se bo vršil
dne 5. junija 1910 ob 3. uri popoldne
v prostorih „Kmetijskega društva“.

Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju v pretečenem letu
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev predstojništva in nadzorništva.
5. Slučajnosti.

1457

Načelstvo.

Razglas dražbe.

V zapuščinski reči po zamrem gospodu kanoniku **Fettich Frankheim-u**
vršila se bode vsled dovoljenja c. kr. okrajne kot zapuščinske sodnije v Ljubljani z dne
10. majnika 1910 št. A I 95/10

prostovoljna javna dražba

dragocenosti, korarske verižice, 2 velikih prstanov, hišne oprave v cenilni
vrednosti 634 K in 540 K

dne 21. majnika 1910 ob 10. uri dopoldne

v hiši št. 6 Pred škofijo I. nadstropje.

Dotični predmeti prodali se bodo le za ali nad cenilno vrednost, kupnino imajo
kupci takoj v roke sodnega komisarja vplačati in kupljene stvari odstraniti.

V Ljubljani, dne 14. majnika 1910.

I. Plantan

c. kr. notar kot sodni komisar.

Nihče naj ne zamudi priti in čuditi se!

Po tovarniških cenah se prodajajo zaradi opustitve naše tovarniške zaloge

samo še 8-10 dni.

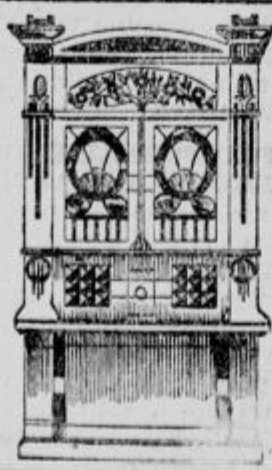
Govorilni aparati od K 15.00 naprej.
Plošče, ki so doslej veljale K 4.—, sedaj K 2.00 in K 2.50.
Orkestrioni od K 300 naprej.

1442 5 1

Ljubljana, Sodnijska ulica 3

Josip Droll, zastopnik tvrde:

F. Machinek & sinovi, Dunaj-Lipsko-Praga-Brno.

Zahvala.

1462

Za vse neštnevilne dokaze
globokega sočutja ob kruti bo-
lezni in nenadni izgubi nepo-
zabljen nam mamice, gospe

Marije Milavec roj. Hafner
gostilničarke

izreka najiskrenejšo zahvalo

žalujoča rodbina Milavec.

Ljubljana dne 19. maja 1910.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Zitnik.

Tisk: »Katoške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Ivan Stele.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higijena razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k slati
kolajni.

Povzroča voljo do jedi,
okrepča živce, pogloblja kri
in je rekonsvalentom
in malokrvnim zelo pri-
poročeno od zdravniških
avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 6000 zdravniških pričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

